

ÖREBRO UNIVERSITET

Institutionen för juridik, psykologi och socialt arbete

Socialt arbete

Examensarbete

Kandidatnivå, 15 högskolepoäng

VT 2021

Mer samverkan för barnen

- En intervjustudie om skolkuratorers och socialsekreterares upplevelser och erfarenheter av samverkan.

Författare: Juliana-Zin Acat och Jesper Norén

Handledare: Björn Johansson

Mer samverkan för barnen – en intervjustudie om skolkuratorers och socialsekreterares upplevelser och erfarenheter av samverkan.

Juliana-Zin Acat och Jesper Norén

Örebro universitet

Institutionen för juridik, psykologi och socialt arbete

Socialt arbete

Examensarbete på kandidatnivå, 15 högskolepoäng

VT 2021

Sammanfattning

När det finns oro för att ett barn riskerar att fara illa är det ofta viktigt att organisationer som har kontakt med barnet på olika sätt samverkar med varandra. Det finns lagstadgat att skola och socialtjänst ska, om behov finns, samverka med varandra för att främja en positiv utveckling gällande barn som är aktuella eller kan bli aktuella hos socialtjänsten. Syftet med den här studien är att undersöka hur samverkan upplevs fungera både ur socialsekreterares syn och skolkuratorers syn. De termer som används för att undersöka syftet är sociala representationer och handlingsutrymme. Valet av termer bidrar till både att fånga föreställningar varje professionell har samt förstå det praktiska arbetet. Empirin till studien kommer från semistrukturerade enskilda intervjuer med 4 skolkuratorer och 3 socialsekreterare. Analysen av empirin gjordes med tematisk analysmetod. Studien har identifierat hinder för samverkan både utifrån skolkuratorers och socialsekreterarnas intervjuer. Hinder för samverkan finns i handlingsutrymmet och då främst lagen och hur den används. Det finns även hinder i föreställningarna om varandra och det är främst i skolkuratorernas tilltro till socialtjänsten. Det kommer även fram faktorer som gynnar samverkan vilket handlar om tätare organisering inom kommunen som har visat sig underlätta en god samverkan.

Nyckelord: Samverkan, socialtjänst, skola, sociala representationer, handlingsutrymme, hinder

More collaboration for the children – an interview study about school counselors and social workers experiences of collaboration.

Juliana-Zin Acat och Jesper Norén

Örebro University

School of Law, Psychology and Social Work,

Social Work,

Undergraduate Essay 15 credits,

Spring 2021.

Abstract

When there is concern that a child is at risk of harm, it is often important that organizations that have contact with the child cooperate with each other in different ways. There is a statutory provision that schools and social services shall, if necessary, cooperate with each other to encourage a positive development of children that are relevant in the social services or in the risk of being relevant in the social services. The aim of the study is to investigate how collaboration is experienced both from the view of social workers and school counselors. The terms that are used to investigate the aim of the study are social representations and leeway. The choice of terms helps both to capture the conception that each professional has and to understand their practical work. The empirical data comes from semi-structured individual interviews with 4 school counselors and 3 social workers. The analysis of empirical data was done using thematic method of analysis. The study has identified obstacles to collaboration based on interviews with both school counselors and social workers. Obstacles to cooperation are found in the leeway, especially the law and how it is used. There are also obstacles in the perception of each other and this is mainly in the school counselors confidence in social services. There are also factors that are benefiting collaboration, which is about closer organizations within the municipality that have been shown to facilitate collaboration.

Keywords: Cooperation, social services, school, social representations, leeway.

Innehåll

INLEDNING	1
PROBLEMFÖRMULERING	2
SYFTE.....	2
TIDIGARE FORSKNING	3
VERKSAMMA FAKTORER FÖR SAMVERKAN	3
FAKTORER SOM KAN FÖRHINDRA ELLER FÖRSVÅRA SAMVERKAN	4
TEORETISK RAM	5
HANDLINGSUTRYMME	5
SOCIALA REPRESENTATIONER.....	6
METOD	6
LITTERATURSÖKNING.....	7
URVAL	7
DATAINSAMLINGSMETOD	8
ANALYSMETOD.....	8
VETENSKAPSTEORETISK UTGÅNGSPUNKT	9
TILLFÖRLITLIGHET	10
RESULTAT OCH ANALYS	10
KURATORERS TILLTRO TILL SOCIALTJÄNSTEN	10
KURATORERNAS UPPLEVELSER AV HINDER I SAMVERKAN	12
KURATORERNAS UPPLEVELSER AV VAD SOM FUNGERAR I SAMVERKAN	15
SOCIALSEKRETERARNAS UPPLEVELSER AV HINDER I SAMVERKAN	16
SOCIALSEKRETERARNAS UPPLEVELSER AV ANSVAR	18
SAMMANFATTNING AV RESULTAT OCH ANALYS	20
DISKUSSION	20
JÄMFÖRELSE AV SOCIALSEKRETERARNA OCH SKOLKURATORERNA.....	22
BETYDELSE FÖR SOCIALT ARBETE	23
METODDISKUSSION	23
REFERENSLISTA:	25

Inledning

1 445 000 är antalet barn som hade en skolgång under läsåret 2019/2020, antalet gäller både grundskola och gymnasieskola (Skolverket, 2020a; Skolverket, 2020b, s. 1). Om det finns misstanke kring att ett barn far illa på något sätt i hemmet eller riskerar att fara illa till följd av sitt eget beteende har personalen på skolan en skyldighet att göra en anmälan till socialtjänsten (Socialtjänstlagen [SoL], SFS 2001:453, 14 kap, 1 §). År 2018 inkom 331 000 orosanmälningar för 180 000 barn, skola tillsammans med polis stod för över 40 procent av dessa anmälningar (Socialstyrelsen, 2019, s.7). Skolan har inte bara det pedagogiska ansvaret utan även ett ansvar för att främja ett gott mående för eleverna genom att använda elevhälsan (Skollagen [SL], SFS 2010:800, 2 kap, 25 §). Forskning visar att en god skolgång verkar som en skyddsfaktor för en gynnsam utveckling hos barnet (Socialstyrelsen, 2010, s.237). Det är alltså en stor del barn och ungdomar som skolan dagligen har ett ansvar för att uppmärksamma så att de inte far illa på ett sätt som kan skada deras utveckling. Socialtjänsten har å sin sida, när de får in en orosanmälan från skolan eller någon annan, ett ansvar att utreda om ett barn är i behov av stöd eller inte samt erbjuda det stödet till barnet eller hans familj (SoL, SFS 2001:453, 11 kap, 1 §). Det stipuleras även i SoL (SFS 2001:453, 5 kap, 1a §) att socialtjänsten ska, om det anses nödvändigt för barnet, samverka med andra samhällsorgan samt aktivt se till att samverkan sker. Skolan ska i sin tur gå med i samverkan om socialtjänsten initierar det. Kravet på att samverka gäller för alla anställda inom skolan (SL, SFS 2010:800, 29 kap, 13 §). Som beskrivet ovan är det lagstadgat om samverkan kring barn som far illa eller riskerar att fara illa samt vilket ansvar skolan och socialtjänsten har under samverkan.

Samverkan handlar om att minst två personer arbetar tillsammans i uppdrag att uträtta något. Inom välfärden handlar samverkan oftast om att personerna verkar tillsammans över professionsgränser, discipliner eller organisationsgränser. Det handlar inte om det ena eller det andra utan det blir automatiskt flera gränsöverskridande samverkansprocesser eftersom professioner ofta tillhör olika organisationer och även olika discipliner (Axelsson & Bihari Axelsson, 2013, s.21). Utöver det generella finns det vissa segment som kännetecknar samverkan. Danermark (2004, s. 17) beskriver att samverkan kännetecknas av att "två eller fler personer *interagerar* om *något* i ett specifikt *syfte*". Att interagera betyder att ha någon form av informationsutbyte. Informationsutbytet sker antingen formellt eller informellt. Det informella handlar om det spontana mötet med exempelvis kollegor på rasten medan det formella är som exempel ett arbetsmöte. I en samverkansprocess är den formella interaktionen mer framträdande. Det som kännetecknar den formella interaktionen är att det är ett mer uppstyrt möte och tydliga punkter för vad som ska beröras i interaktionen. *Något* i samverkan handlar om att det måste finnas ett samverkansobjekt vilket kan vara vad som helst bara det finns något att samverka kring. En individ kan befinna sig i en problematisk situation som det ska samverkas kring och då är det av vikt att alla parter har vetskap om vad problematiken handlar om. Varje handling som görs i en samverkansprocessen har en bakomliggande intention att vara till för objektet det samverkas kring, görs handlingar utan den intentionen är det ingen samverkan. Det sista kännetecknet för samverkan, *syftet*, handlar om att det finns ett varför till att samverkan sker. Både samverkansparterna och personen som det samverkas kring ska i ett tidigt skede ha ett uttalat syfte. Syftet kan exempelvis vara att identifiera och hjälpa en person som har behov av stöd från mer än en organisation för att se till att personen får någon som tydligt ansvarar för hen. Syftet för samverkansparterna handlar om att vara tydliga med varför de är med i samverkan utöver syftet med samverkansobjektet (Danermark, 2004, s. 18-21). För att ha större chans till en lyckad samverkan menar Socialstyrelsen (2013, s. 10) att det i samverkansprocessen måste finnas en struktur för samverkan, en samsyn mellan parterna och

någon som ansvarar för processen. Den samverkan som studien utgår från är som det beskrivs ovan.

Det stöd som barn och unga kan vara i behov av varierar när de riskerar att fara illa eller redan far illa. I vissa fall krävs ett mer omfattande stöd från flera instanser för att täcka upp behovet medan det i andra fall kan räcka med att främst den ansvarande instansen bara delger information till de organisationer eller verksamheter som den unge vistas inom. Informationen kan bestå av att det finns pågående insatser eller liknande som tillgodoser barnets behov men att det finns en större chans för att insatserna lyckas om flera vet om att det pågår (Socialstyrelsen, 2013, s. 19). Chansen till att en insats blir verksam för den unge ökar alltså om exempelvis socialtjänsten delger information till skolan.

Problemformulering

I forskning kring samverkan har det framgått att det kan uppstå hinder i samverkan till följd av flera olika anledningar som det här stycket kommer gå igenom. En av dessa anledningar är att dåliga erfarenheter av samverkan påverkar vidare samverkan i negativ bemärkelse. Forskning har visat att skolpersonal ibland kan sakna tilltro för socialtjänsten till den grad att de undviker att göra anmälan då de istället överlägger med kollegor om de tror att socialtjänsten kommer göra något för barnet eller familjen (Östberg, Backlund, & Wiklund, 2012, s. 51). Socialtjänsten själva har upplevt att skolpersonal hur undviker att göra orosanmälan eftersom de tror att socialtjänsten inte kan göra något åt saken (Münger & Markström, 2019, s. 394). Även upplevelser av brist på engagemang, upplevd kunskapsbrist kring varandras yrken samt upplevd dålig kommunikation har bidragit till en sämre tilltro till varandra i samverkansprocessen (Altshuler, 2003, s. 55). Brist på feedback är också en källa till sämre tilltro hos skolpersonalen. Det kan saknas feedback gällande den oro som skolpersonalen har visat eller att socialtjänsten inte verkar ta den på allvar vilket gör att osäkerhet kan skapas hos skolpersonalen (Widmark, Sandahl, Piuva, & Bergman, 2011, s. 5). Skolan vill gärna samverka med socialtjänsten och vet ofta att de har något att komma med men socialtjänsten upplevs av skolpersonal i vissa fall inte vara intresserade av det. Socialtjänsten å andra sidan kan tycka att skolan allt för ofta tar kontakt med socialtjänsten och menar att de underskattar sin egen förmåga att hjälpa barnet utan att dra in socialtjänsten (Widmark, Sandahl, Piuva, & Bergman, 2016, s. 53).

Samverkan finns som tidigare nämnts med i Skollagen samt Socialtjänstlagen och samverkan är många gånger nödvändig för att barn och ungdomar ska få möjlighet till rätt hjälp. Trots att samverkan är en viktig funktion idag präglas den enligt forskning av hinder som gör att samverkan kan bli ineffektiv. Tilltro är en viktig komponent när det kommer till samverkan och det visar sig i forskning att det finns brist på tilltro av flera olika anledningar. Det är viktigt att förstå varför tilltron skadas och vad som kan göras för att förbättra den. Relevansen för socialt arbete tydliggörs genom att socialtjänsten är det yttersta skyddet för barnen i samhället och därför är det viktigt att samverkan med andra organisationer fungerar väl för barnens skull.

Syfte

Syftet med föreliggande studie är att genom enskilda intervjuer undersöka socialsekreterares och skolkuratorers upplevelser av samverkan gällande barn som far illa eller riskerar att fara illa. Undersökningen sker med utgångspunkt i skolkuratorers och socialsekreterares föreställningar om varandra för att undersöka om det finns främjande eller hindrande faktorer. Studien syftar även till att undersöka om handlingsutrymmet för de professionella påverkar samverkan och i så fall hur. Följande frågeställningar ställs för att svara på syftet:

- Hur ser skolkuratorernas föreställning ut om socialsekreterarna gällande samverkan och hur påverkar den föreställningen samverkan?
- Hur ser socialsekreterarnas föreställning ut om skolkuratorer gällande samverkan och påverkar den föreställningen samverkan?
- Påverkar socialsekreterarnas tolkade handlingsutrymme samverkan och i så fall på vilket sätt?
- Hur upplever skolkuratorerna att socialsekreterarna nyttjar sitt handlingsutrymme när det kommer till samverkan, på vilket sätt kommer det till uttryck?

Tidigare forskning

Den forskning som vi funnit på området gällande samverkan mellan skolpersonal och socialsekreterare handlar främst om faktorer för lyckad samverkan samt vad som kan vara hinder för samverkan. I forskningsavsnittet kommer det först att presenteras vad som är verksamt för samverkan medan den senare delen kommer att presentera de faktorer som kan skapa hinder i samverkan.

Verksamma faktorer för samverkan

I början av en samverkansprocess bör det finnas en tydlig struktur som har en eller flera tydliga ansvarspersoner vilka har i uppgift att se till att samverkan har en tydlig struktur för barnet och andra inblandade (Cohen, Linker & Stutts, 2004, s. 424). För att alla ska veta vad som gäller bör de ansvariga i processen klargöra tydliga mål för samverkan och vad som förväntas från parterna samt klargöra vilken roll varje person har (Cohen et al., 2004, s. 424; Altshuler, 2003, s. 57; Widmark, Sandahl, Piuva, & Bergman, 2011, s.8). Widmark et al. (2011, s.7) presenterar i deras studie att varje samverkande organisation bör ha minst en ansvarig person i samverkansprocessen för att den ska bli bra.

För att en samverkan ska fungera är det inte bara strukturer kring samverkan som påverkar utan även personliga egenskaper har visat sig påverka hur väl samverkan fungerar. Hesjedal, Hetland och Iversen (2015, s. 439-440) påvisar i sin studie att det är viktigt att samverkansparterna uppvisar ett engagemang för barnet som det ska samverkas om. Att uppvisa empati samt att tillsammans hitta en helhetsbild av allt som kretsar kring barnet såsom familj, skola, fritid och vänner visar sig vara viktiga delar för samverkan. Under samverkansträffarna var en framgångsfaktor att alla kände sig uppskattade för sin roll i samverkansprocessen. Alla deltagare ska känna sig jämlika och det ska inte finnas någon professionsklyfta som gör att någon upplever sig mindre värd. En av forskningsdeltagarna uttrycker att i lyckade samverkansprocesser har hen upplevt alla som jämlika. Det är även viktigt att ingen part i samverkan håller inne med information som är av vikt för barnets bästa, all information behöver redovisas för att alla ska veta var i processen barnet är nu och vad som kommer att hända (Hesjedal et al., 2013, s. 440-442). I en lyckad samverkansprocess har oftast parterna i den litat på varandra och haft förtroende för att alla gör sitt jobb (Cohen et al., 2004, s. 424). Informationsflödet i samverkansprocessen bör vara snabbt och effektivt mellan parterna (Hesjedal et al., 2013, s. 440-442). Cohen et al. (2004, s. 426) tar i sin studie upp andra faktorer för lyckad samverkan som exempelvis att tillsammans definiera olika nyckelbegrepp med syfte att inte skapa missförstånd. Inställning till samverkan i form av att ha en medvetenhet gällande sina egna samt andras begränsningar i samverkan är också önskvärt, istället för att se en begränsning som ett hinder bör det fokuseras på hur det går att arbeta med det (Cohen et al., 2004, s. 426). Widmark et al. (2011, s. 4) har i deras studie kommit fram med liknande resultat för en lyckad samverkan. Framgångsfaktorer i den studien visade sig vara att professionella

lyssnar på varandra och tar hjälp av varandras expertis, det finns en god kontaktväg mellan varandra som möjliggör att samverkansparterna lätt får tag på varandra, samt ett tydligt uppsatt mål för samverkan som alla förstår (Widmark et al., 2011, s.4).

Faktorer som kan förhindra eller försvåra samverkan

En studie av Altshuler (2003, s. 55) visade på att misstro gentemot den andre organisationen kan skada samverkansprocessen. Misstron grundas i en okunskap om sekretess och tystnadsplikt i den motsatta partens organisation, upplevelser av brist på engagemang gällande barnet samt brister i kommunikationen. Okunskap om sekretess grundar sig i att skolpersonal tycker de har rätt till mer information än vad socialsekreterarna har gett dem gällande barn som är aktuella hos socialtjänsten. Uppfattningar om att socialarbetaren inte bryr sig om barnet handlar om att de inte uppvisar ett intresse för hur det går för barnet i skolan, som i studien var familjehemsplacerade barn. Bristande kommunikation uppmärksammas genom att det är svårt att få tag på socialsekreteraren och att ingen på socialtjänsten ordentligt svarar upp på skolpersonalens frågor (Altshuler, 2003, s. 55-56). Widmark et al. (2011, s. 5) presenterade i deras studie att det kan förekomma misstanke om att socialtjänsten inte gör tillräckligt för barnet, misstanken grundas i tidigare erfarenheter eller från föreställningar som personen själv kommit fram till. Förväntningar i samverkan kan uppfattas som orealistiska, det fanns även erfarenheter av att den andra parten inte var tillräckligt engagerad i barnet vilket då skapar sämre förutsättningar för lyckad samverkan (Widmark et al., 2011, s. 5).

Det kan hända att skolpersonal inte anmäler oro för barn som riskerar att fara illa eftersom de ändå tror att socialtjänsten inte kommer göra något åt saken. Anledningen till att de kan undvika anmälan beror på att det mesta bygger på frivillighet hos socialtjänsten. Beslutet att inte anmäla kan även grundas i tidigare erfarenheter där relationen mellan barnet och skolpersonalen skadats på grund av anmälan samt att socialtjänsten i den situationen inte kunnat göra något åt barnets situation. Även erfarenheter av dålig samverkan och brist på stöd från socialtjänstens sida kunde påverka viljan att anmäla (Forsner, Elvhage, Ewalds-Kvist, & Lützén, 2020). Socialsekreterarna själva har en medvetenhet att de kan verka ineffektiva eftersom de inte alltid kan göra något i ett ärende (Widmark, Sandahl, Piuva, & Bergman, 2016, s. 53). Andra upplevelser från skolpersonalens sida är att bedömningarna är för oklara för när det är en orosanmälan eller inte eftersom det verkar som att kommunerna har olika trösklar för att inleda utredning. Hög personalomsättning samt en dålig återkoppling av vad som händer i utredningarna är också en källa till hinder för samverkan. Det upplevs av skolpersonal som svårt att veta om det ska skickas en ny orosanmälan eftersom de, trots att de bett om det, inte fått någon återkoppling om utredning inletts eller inte (Östberg, Backlund, & Wiklund, 2012, s. 33-34). Det finns även upplevelser från skolpersonal att socialtjänsten är otillgängliga och svåra att nå. Socialtjänsten har istället en uppfattning av att skolpersonal många gånger är för snabba med att ta kontakt, istället menar socialtjänsten att skolan underskattar deras egna resurser och vad de kan ge barnet i fråga (Widmark et al., 2016, s. 53). Avsaknad av kunskap visade sig enligt Johanssons (2013, s.283) enkätstudie vara ett av de främsta hindren till samverkan. Enkätstudien gjord i Sverige visade på att de två främsta anledningarna till hinder i samverkan var okunskap om de andra myndigheterna i samverkansprocessen samt oerfarenhet av just samverkan. Tilläggas bör att uppfattningen av dessa hinder minskade i takt med att deltagaren fick erfarenhet av samverkan (Johansson, 2013, s. 289).

Den forskning som presenterats ovan är både nationell och internationell. Deltagarna i studierna har varit olika typer av skolpersonal såsom kuratorer och pedagoger samt socialsekreterare. Vi har en medvetenhet om att forskningen inte direkt kan appliceras på den kontexten som finns i

de svenska kommunerna. Det som inte blir direkt applicerbart är främst delarna som handlar om handlingsutrymme eftersom lagstiftning ser olika ut i andra länder jämfört med Sverige. Vad gäller föreställningar om varandra kan den internationella forskningen vara mer tillämplig eftersom det handlar om hur människorna tänker om varandra.

De tendenser som vi finner forskningen är att samverkan upplevs vara skör om den inte underhålls. Samverkan behöver alltså ske mer frekvent för att fungera väl eftersom flera av hindrena som vi identifierat i forskningen visar på att det är okunskap om varandras yrken som ligger till grund för sämre resultat av samverkan. Det som saknas i forskningen är longitudinella studier som kan följa upp insatser för samverkansprocesser som exempelvis samverkansträffar mellan skola och socialtjänst för att se om det ger resultat att ha det.

Teoretisk ram

I kommande avsnitt presenteras två teoretiska begrepp vilket kommer stå som utgångspunkt för analysen av empirin. Det första begreppet handlar om på vilket sätt organisation, lagar och arbetsplatsens traditioner påverkar socialarbetaren. Det andra begreppet beskriver hur en grupp tillsammans skapar föreställningar om en annan grupp eller fenomen.

Handlingsutrymme

Arbetet som socialarbetare innebär att kommunicera, bedöma, stödja människor, ge service och samverka. Att arbeta som socialarbetare innebär även planering, administrativt arbete och att skapa bättre förutsättningar för människor i behov av stöd. En socialarbetare arbetar oftast inom en organisation vilket betyder att ens *handlingsutrymme* formas utifrån de riktlinjer, lagar och resurser som organisationen givit men även traditioner som präglar arbetsplatsen påverkar handlingsutrymmet (Svensson, Johnsson & Laanemets, 2008, s. 15). Vad som menas med riktlinjer, lagar, resurser och traditioner kommer vi koppla ihop med de institutionella begreppen *regulativa pelaren*, *normativa pelaren* samt den *kulturellt-kognitiva pelaren* av Scott (2014, refererad i Lindahl, 2018, s.109). Den regulativa pelaren handlar om de lagar och andra regelverk som organisationen måste förhålla sig till. Det är en extern part som kontrollerar att organisationen förhåller sig till de lagar och regelverk som är bestämda, om dessa inte efterföljs kan det uppstå sanktioner mot organisationen. Med andra regelverk menas exempelvis att en organisation måste följa specifika bedömningsinstrument i en utredning. Den normativa pelaren verkar ömsesidigt med den regulativa på det sätt att de tillämpade regler och lagar skapar en moralisk förväntan på organisationen och dess anställda. Det handlar om hur det förväntas att socialarbetaren ser på klienterna kopplat till den dominerande ideologin som finns i samhället. Den normativa pelaren upprätthålls genom att socialarbetaren inom organisationen genomför en upprepande liknande tillämpning av lagar och regelverk på klienterna hen möter. Den kulturellt-kognitiva pelaren berör förväntningarna på socialarbetaren utifrån de faktorer som inte rör de tvingande lagar och regelverk som präglar organisationen. Ett annat kännetecken för pelaren är ett igenkännande inom organisationen, större förändringar bidrar till osäkerhet. Pelaren handlar om att följa traditioner som finns på arbetsplatsen och att det kan förväntas av företrädare för organisationen att socialarbetaren följer dessa. Förväntningarna finns också från utomstående i form av andra organisationer eller klienter. I vissa fall kan dessa förväntningar upplevas som tvingande även fast de saknar formella regler och lagar (Scott, 2014, refererad i Lindahl, 2018, s.109-110). Handlingsutrymmet avgörs av individens förmåga att tolka de riktlinjer, lagar och traditioner som finns inom organisationen i kombination med rådande arbetsbelastning och förväntningar som finns både inom och utanför organisationen (Lindahl, 2018, s.112). Socialarbetarens tolkning beror på hans individuella faktorer, såsom erfarenheter och kunskap, ju mer erfarenhet och kunskap individen har ju större blir handlingsutrymmet. För att skapa ett

större handlingsutrymme är det av vikt att ha en god inblick i organisationens ramar, aktuella lagar som påverkar arbetet samt de traditioner som finns på arbetsplatsen (Svensson, Johnsson & Laanemets, 2008, s.32, 34). Både skolkuratorer och socialsekreterare tillhör organisationer som omges av lagar, riktlinjer och traditioner vilket gör att handlingsutrymmet är lämpligt att undersöka för att se hur de påverkar samverkan. Begreppet kommer tillämpas genom att undersöka hur socialsekreterarna upplever sitt handlingsutrymme när det kommer till att samverka tillsammans med skolan. Ur skolkuratorers perspektiv kommer det undersökas hur de upplever att socialsekreterarnas tolkning av handlingsutrymme påverkar samverkan.

Sociala representationer

Begreppet *sociala representationer* handlar enligt Danermark (2004, s. 26) om resultatet av en social process där en grupp människor, förslagsvis socialarbetare, i samförstånd med varandra bildat en uppfattning om ett visst fenomen. Processen sker genom dagliga sociala interaktioner med varandra, gruppens sociala representationer av fenomenet är inte bildat genom ett gemensamt möte med hur de ska uppfatta ett specifikt fenomen. Det är genom utbildningen till professionen, den dagliga kontakten med kollegor inom gruppen samt erfarenheter som gruppen formar sin verklighet av ett specifikt fenomen. Det är alltså inte en återgivning av hur verkligheten faktiskt är. Sociala representationer kopplar Danermark ihop med Piagets utvecklade begrepp *socio-centrerad kunskap* vilket handlar om en grupps behov av att skapa sig en uppfattning om något som passar deras egna intressen och behov genom att vara ändamålsenliga. Ändamålsenligheten påverkas genom att gruppen antingen förvränger uppgifter, lägger till uppgifter eller utelämnar uppgifter om det aktuella fenomenet eller individen. Förvrängningen handlar om att det i en samverkansprocess kan ske att den ena parten i samverkan förstör upp ett beteende kopplat till ett problem alternativt tonar ner beteendet. Att lägga till uppgifter menas med att ge individen eller fenomenet egenskaper som inte finns. Utelämnande av uppgifter betyder att en grupp inte vill använda sig av egenskaper eller tillskriva individen egenskaper som den andra gruppen anser vara relevant. En grupps sociala representationer kan mätas mot hur verkligheten faktiskt är i viss mån, det handlar om att kunna mäta om uppgifter har förvrängts mot hur det egentligen är eller att det har skett tillägg eller utelämnande av uppgifter. När två olika sociala representationer ställs mot varandra handlar det om att bedöma sanningsvärdet av vilken som ligger närmast verkligheten (Danermark, 2004, s. 26-29). Begreppet *sociala representationer* handlar sammanfattningsvis om gruppens egna föreställningar om ett visst fenomen vilka i sin tur avgör hur gruppen agerar i förhållande till fenomenet samt vilket synsätt gruppen har till det.

Germundsson (2011, s. 71) har i sin avhandling sammanfattat begreppet sociala representationer och menar likt Danermark att dessa utvecklas i en social grupp av människor utan att då reducera individen till en icke tänkande individ. Det som Germundsson menar är att gruppens sociala representationer speglas i attityden de har mot en annan grupp och hur dessa kommunicerar (Germundsson, 2011, s. 71). I föreliggande studie kommer begreppet sociala representationer utgöra en del av analysen. Det som kommer undersökas är hur socialsekreterarnas sociala representationer av skolkuratorer ser ut och hur det påverkar samverkan. Även skolkuratorernas sociala representationer gentemot socialsekreterarna kommer undersökas för att se på vilket sätt det påverkar samverkan. Anledningen till sociala representationer upplevs aktuellt är att attityden gentemot en annan kan påverka relationen i både positivt alternativt negativ riktning.

Metod

Avsnittet presenterar och beskriver det metodologiska tillvägagångssättet som har använts i

studien. Studiens etiska överväganden och studiens tillförlitlighet kommer att presenteras i slutet av avsnittet. Avsnittet är uppdelat i olika stycken som består av litteratursökning, urval, datainsamlingsmetod, analysmetod, vetenskapsteoretisk utgångspunkt, etiska överväganden och tillförlitlighet

Litteratursökning

För att finna forskning på området har databaserna google scholar, primo och social service abstracts använts. De centrala sökorden som användes var *socialtjänst, skola, barn* och *samverkan*. Eftersom den största delen av artiklarna är skrivna på engelska behövde sökorden översättas vilket resulterade i orden *social service, school, child* och *collaboration*. Det kan förekomma att forskare använder olika begrepp för att undersöka samma fenomen vilket gör att det med fördel behöver sökas med reservbegrepp för att bredda sökningen (Rienecker & Jorgensen, 2017, s. 138-140). De reservbegrepp som använts för att bredda sökningen var *child protective service, social work, interplay, interaction, cooperate* och *working together*. De kriterier som använts i sökningarna var att alla artiklar skulle vara peer-reviewed samt skrivna på engelska eller svenska. För att fånga in ytterligare mängd artiklar kan trunkering användas vilket betyder att sökningen även tar med böjelser på orden (Rienecker & Jorgensen, 2017, s. 146-147). Trunkeringar har exempelvis varit på orden *school**, *collaborat**, *child**, *social service**. Under sökningen av forskning sattes det ingen gräns för publiceringstiden av artiklarna vilket resulterade i ett flertal studier som har varit publicerade under en längre tid. Sökningarna gav ett stort antal träffar på flera av sökmotorerna. Relevanta artiklar som berörde ämnet valdes ut för vidare läsning. Vissa av artiklarna hade refererat till andra artiklar som var relevanta för den här studien vilket gjorde att de också kom med i forskningsavsnittet. De artiklar som valdes ut handlade om samverkan där både skola och socialtjänst var med. Till slut bestämde vi oss för åtta artiklar som vi upplever är relevanta för ämnet.

Urval

För att kunna svara på studiens syfte behövdes personer med erfarenhet av samverkan både inom skolan och inom socialtjänsten. De krav som vi ställde på respondenterna var därför att de jobbade inom skolan eller socialtjänst samt hade erfarenhet av samverkan mellan socialtjänst och skola. Målet var att hitta skolor och socialtjänst från olika kommuner. Det mailades till mer än 30 olika personer sammanlagt och de som svarade valdes med i studien vilket resulterade i 4 kuratorer och 3 socialsekreterare. Kuratorerna var från 3 olika kommuner och två av de var från samma kommun men jobbade på olika skolor. Socialsekreterarna var från 2 olika kommuner och 2 av de var från samma kommun. Responsen var väldigt låg från socialtjänsterna vilket resulterade i att endast 3 socialsekreterare kom med i studien.

För att finna kontaktuppgifter till möjliga respondenter gjordes det olika sökningar på google, det vi sökte på var exempelvis grundskolor i en specifik kommun och socialtjänst i en specifik kommun. När kontaktuppgifter funnits mailades förfrågan om deltagande till rektorer på skolorna samt chefer på socialtjänst, här var fördelen att alla intervjuer skulle vara på zoom eftersom vi då kunde bredda efterfrågan på respondenterna geografiskt. Rektorer och enhetscheferna skickade i sin tur ut förfrågan till personal som de ansåg vara relevanta för undersökningen. Den information som respondenterna fick innan de tackade ja var vilken typ av studie det var, vilket universitet vi representerade samt vilken roll vi har på universitetet. När forskaren behöver hitta respondenter som har information och kan svara upp på forskningsfrågan är ett målinriktat urval lämpligt (Bryman, 2011, s. 434). Den process som beskrivits ovan för att hitta respondenterna till studien är att beskriva som ett målinriktat urval och ansågs nödvändigt för att svara upp på studiens syfte. För att säkerställa deltagandet i

studien skickades ett mail ut till respondenterna, i mailet klargjordes mer för vad studien kommer handla om samt hur vi kommer att hantera data. Respondenterna fick även information om att de närsomhelst kan avböja medverkan under hela processens gång fram till färdig studie. Innan intervjun började lästes mailet upp för varje respondent som i sin tur fick bekräfta för oss om de samtycker eller inte till att vara med i studien.

Datainsamlingsmetod

Syftet med studien är att undersöka socialsekreterarnas och skolkuratorers upplevelse av varandra när det gäller samverkan samt om handlingsutrymmet som de formellt har och upplever sig ha påverkar samverkan, i så fall på vilket sätt. För att undersöka syftet har det använts semistrukturerade som datainsamlingsmetod, intervjuerna gjordes enskilt med varje respondent. På grund av en pågående pandemi med covid-19 har alla intervjuer gjorts över det digitala mötesverktyget zoom. För att dela upp arbetet lika har vi i den här studien utfört varannan intervju fram tills empirin var insamlad. Semistrukturerade intervjuer har fördelen att vara flexibla men ändå hålla sig till ett specifikt tema, det ger forskaren möjlighet att ställa frågor som kan fördjupa svaren (Bryman, 2011, s. 415). Semistrukturerade intervjuer har med fördel använts eftersom studien har teman som är relevant till studiens syfte men samtidigt ger möjlighet till att fördjupa med följdfrågor till respondenterna. En kvalitativ ansats inom forskning är fördelaktig om forskaren vill ha mer djup på de frågor som forskningen har och söka förståelse för hur respondenterna uppfattar en företeelse av något slag (Fejes & Thornberg, 2015, s.35-36). Föreliggande studie vill undersöka upplevelsen hos respondenterna kring samverkan och därför anses den kvalitativa ansatsen med semistrukturerade intervjuer vara en rimlig metod för datainsamling. En stor del av den forskning som presenterats tidigare i texten använder också intervjuer av olika slag som sedan tolkas vilket ytterligare motiverar till varför denna studie använder sig av kvalitativa intervjuer. En nackdel med kvalitativa studier är att det är svårt att vara objektiv eftersom forskaren spelar en stor roll både i intervjuerna och hur dessa tolkas. En annan nackdel med den kvalitativa datainsamlingsmetoden är att den är både tidskrävande och energikrävande (Bryman, 2011, s. 368-369). Under själva datainsamlingen har vi gjort det vi kan för att hålla en neutral roll och låta respondentens egna ord ta plats och inte bli för påverkad av oss.

Analysmetod

Den analysmetod som ansågs som lämplig för denna studie var tematisk analys, meningskategorisering och meningskoncentrering. Varje intervju har efter inspelning transkriberats, oftast samma dag eller dagen efter. Transkriberingarna har lästs igenom ett par gånger för att vi ska bli insatta i materialet. Nästa steg var att hitta meningen i de svar som getts i intervjuerna med syfte att göra om långa utläggningar till kortare meningar för att kunna sälla i vad som faktiskt sagts samt att göra materialet mer lättarbetat för analys. En effektiv metod för att lättare förstå vad som sägs i en intervju är att meningskoncentrera texten genom att gå från långa utläggningar till kortare meningar som endast tar upp det viktiga i intervjun (Kvale & Brinkman, 2014, s. 246-249). När vi väl hade kortat ner materialet till mindre segment av texten kunde nästa steg påbörjas som var att kategorisera delar av texten. Kategoriseringen gick ut på att koppla textsegment med vissa förutbestämda kategorier men det uppkom även nya kategorier som inte passade in på de förutbestämda kategorierna. En förutbestämd kategori kunde vara *organisatoriskt hinder* medan en kategori skapad ur genomläsning av empirin kunde vara *åsikter om socialtjänsten*. Kategoriseringen resulterade i över 20 olika kategorier. I ett tidigt skede av analysprocessen är det fördelaktigt att kategorisera delar av texten genom att koppla ihop text med kategorier, den processen underlättar vidare analys i arbetet. Varje kategori har en definition som passar ihop med texten (Kvale & Brinkmann, 2014, s. 241-242). Det steget som

kom efter kategorisering var att para ihop kategorier som berör liknande tema med varandra. Varje skapat tema får en egen rubrik i resultat och analysdelen som förklarade temat. Det sista steget innan empirin presenteras i arbetet är att tematisera kategorierna. Tematisering är att para ihop kategorier med varandra där de tillsammans skapar ett mönster som säger något om det gemensamma för intervjuerna (Lindgren, 2014, s. 66-67). Det som upplevdes lämpligt för analys av vårt material var att bearbeta empirin på ovan beskrivna sätt. Genom att följa en kategoriseringsprocess fram till teman har vi lyckats fånga det som var gemensamt i intervjuerna. I hela analysprocessen har vi separerat på skolkuratorer och socialsekreterare med syfte att lättare kunna jämföra de olika sidorna med varandra.

Vetenskapsteoretisk utgångspunkt

Vi har under hela analysprocessen arbetat med att tolka det som kuratorerna och socialsekreterarna upplever gällande samverkan mellan dem. Den hermeneutiska vetenskapsteorin syftar till att genom tolkning förstå olika sociala företeelser (Andersson, 2014, s. 19). En forskare som arbetar med hermeneutisk utgångspunkt blir alltid subjektiv i tolkningarna eftersom dennes förståelse spelar in i tolkningen (Andersson, 2014, s. 55). En forskare som tolkar empiri som består av intervjuer där de intervjuade redan har tolkat en företeelse eller ett fenomen arbetar i en andra gradens tolkning, även kallat för *dubbel hermeneutik* (Kvale och Brinkmann, 2014, s. 373). Eftersom vi i denna studie tolkar socialsekreterares och skolpersonals egna tolkningar av ett fenomen är det lämpligt att utgå från att vi arbetar med hermeneutik och främst dubbel hermeneutik. I vissa avseenden blir det trippel hermeneutik där vi tolkar skolkuratorernas tolkning av socialsekreterarnas egen tolkning av deras handlingsutrymme och hur deras arbetssituation är.

Etiska överväganden

Under hela arbetets gång har vi tagit hänsyn till respondenternas integritet och vilja. I början av studien bestämdes det att inte använda skola och socialtjänst inom samma kommun eftersom det kan framkomma information i studien som kan skada relationen mellan de två organisationerna. Naturligtvis hade en sådan jämförelse varit intressant att undersöka men det blir svårt utan att riskera skada. Vetenskapsrådet (2017, s. 39) menar att det ofta i forskning uppstår intressekonflikter där forskaren behöver göra etiska övervägningar om vems intresse som bör tas tillvara på. Eftersom det stod mellan integritet hos respondenterna och intresset av att hitta kunskap om relationen inom en kommun valde vi att hålla på integriteten hos deltagarna genom att välja olika kommuner.

Ett annat etiskt övervägande var om vi skulle låta respondenterna vara delaktiga i tolkningen av deras egna intervjuer. Efter varje intervju fick deltagarna frågan om de ville se analysen av deras del innan studien publicerades för att kunna korrigera något som vi feltolkat. Kvale och Brinkmann (2014, s. 99) menar att forskaren behöver ta ställning till hur djupt en intervju ska analyseras och hur pass delaktig respondenten ska vara i tolkningen. I den här studien har vi valt att låta respondenterna vara delaktiga eftersom vi dels vill värna om deras integritet men också för att vi inte är rutinerade vad gäller tolkning av intervjudata. Det vi gjorde var att ställa samma fråga till respektive respondent efter slutet av varje intervju om de vill läsa sin del av analysen innan uppsatsen skickas in för examination. 2 av 7 respondenter ville läsa sin del av analys och det som skickades till de var deras transkribering tillsammans med vår meningskoncentrering och en respondent hörde av sig igen för att hen ville klargöra vissa tolkningar och uttryck vi hade gjort. Studien utgår från en hermeneutisk vetenskapsteoretisk grund vilket innebär att vi tolkar materialet utifrån våra förståelser vilket resulterar i att utgångspunkten är subjektiv.

En risk som finns med studiens syfte är att det kan av skolkuratorerna och socialsekreterarna upplevas som frågorna ifrågasätter deras arbete eller att vi eftersträvar att identifiera bristfälligheter med deras arbete. Av den anledningen har vi varit noga vid framställningen av intervjuguiden att ställa öppna frågor där respondenterna fritt kan yttra sig kring sina egna upplevelser, erfarenheter och reflektioner. Det är även av stor vikt att vara ärlig och förmedla till de att ändamålet inte är att på något sätt förminska skolkuratorerna eller socialsekreterarna. Vidare kan frågor som handlar om barn som far illa anses som ett känsligt ämne, kanske i högre grad för vissa än andra. Det finns risk med att någon av skolkuratorerna eller socialsekreterarna har erfarenhet kring problemet, det kan vara att de själv upplevt det eller att personen känner någon i sin omgivning som farit illa. Vi har därför har vi försökt att ställa frågor som inte är dömande och som är neutrala.

Tillförlitlighet

Det finns en riktad kritik gentemot kvalitativ forskning som grundas i att den inte är tillräckligt generaliserbar. Kritiken handlar främst om att det är urvalet som gör att resultat från kvalitativa studier inte kan generaliseras. Kvalitativ forskning behöver inte ses i termer av att kunna vara generaliserbar utan det kan handla om att få en bild av ett visst fenomen som i sin tur kan användas som en arbetshypotes i en annan studie med liknande kontext. Läsaren av forskningen bör ha en medvetenhet om att det går att koppla forskning gjord i en social kontext till en annan men att inte se det som en sanning utan som en vägledare. Istället för generaliserbarhet kan då begreppet transferabilitet användas vilket innebär att läsaren själv tolkar resultatet till viss del och överför det till en kontext som hen tycker det passar in i. Nyttan i kvalitativa studier handlar ofta om att läsaren som tillhör den studerade kontexten kan få en ökad förståelse eller tillämpa nya idéer som kan bidra till det bättre i sitt eget arbete (Thornberg & Fejes, 2019, s. 289-291). Föreliggande studie har undersökt tre kontexter - skolan, socialtjänsten och samverkan mellan dessa två. Det som studien vill bidra till är att öka förståelsen kring samverkan och bidra till mer kunskap inom området. Studien är inte omfattande men kan ändå bidra till att öka förståelsen för hur samverkan faktiskt kan se ut och upplevas av socialsekreterare och skolkuratorer. Studiens tillförlitlighet ligger i att den tar vara på generella upplevelser av skolkuratorer samt socialsekreterare.

Resultat och Analys

Kommande avsnitt är uppdelat genom att först presentera resultat och analys av intervjuerna med skolkuratorerna och sedan presentera det som framgick i intervjuerna med socialsekreterarna. Varje tema har en egen rubrik och under den rubriken kommer temat presenteras följt av analys kopplat till teori. När det skrivs om skolkuratorer har vi valt att nämna dem som enbart kuratorer.

Kuratorers tilltro till socialtjänsten

Ett framträdande tema som framträtt i analysen handlar om vilken tilltro som kuratorerna har till socialsekreterarna. Vissa uttalanden handlade ordagrant om en sämre tilltro medan andra hade en mer subtil bakomliggande mening som tolkats till att handla om tilltro. Tilltron kunde framträda i direkta åsikter om hur förväntningarna är gällande socialtjänsten. I andra uttalanden kunde vi se att det är en sämre tilltro till följd av hur kuratorn agerar rent praktiskt i kontakten med socialsekreterarna. Det framgår även i kontakten som kuratorerna har med socialsekreterarna att engagemanget för att få till en samverkan sviktar beroende på vem de har att göra med på socialtjänsten, vilket i sin tur påverkar tilltron. Alla kuratorer har i sina intervjuer sagt att de förstår att socialtjänsten har mycket att göra och svårt att alla gånger utföra sitt arbete, detta till trots har det framkommit att tilltron för dem är påverkad av olika

anledningar. För att illustrera vad som menas med ordagrant följer ett citat där kuratorn fått frågan om vilka förväntningar hen har på socialtjänst när en orosanmälan skickats in.

Tyvärr är det en sak vad man borde förvänta sig och en sak vad man har för förväntningar. Tyvärr har man inte alla gånger så höga förväntningar alla gånger man gör en anmälan. [...] Det händer att man anmäler för man vet att man ska men har ändå inga förväntningar på att det händer något. Jag vet att det är svårt eftersom man jobbar med frivillighet och att föräldrarna har sina begränsningar.

Kurator 1

Det var en återkommande upplevelse hos kuratorerna i tre av de fyra intervjuerna att vissa socialsekreterare inte alltid arbetar tillräckligt för barnen och ungdomarna. Av ovanstående citat tolkar vi att en sämre förväntan kan skada kuratorns tilltron till socialtjänstens. Det framkommer även i intervjuerna att kuratorerna kan ringa flera gånger till socialtjänsten om samma elev eftersom de inte upplever att socialsekreterarna gör tillräckligt. En av kuratorerna har även uttryckt att hen upplever att vissa socialsekreterare inte använder sig av sekretessen korrekt och därmed uteblir information till skolan. I vissa intervjuer framgick det att det inte upplevdes som att socialsekreterarna var intresserade av att hämta mer information från skolan. Värt att tillägga är att den fjärde kuratorn som arbetat på socialtjänsten inte hade något nämnvärt negativt att säga om förväntningarna på socialtjänsten, tvärtom menade hen att hög arbetsbelastningen påverkar möjligheterna för socialsekreterarnas samverkan med skolan i negativ riktning.

I inledningen av det här avsnittet nämns det att kuratorerna ibland upplever sviktande engagemang gällande samverkan beroende av vilken socialsekreterare de hade kontakt med. Kurator 2 uttryckte generellt hur upplevelsen är i kontakt med socialtjänsten när det kommer till hur socialtjänsten arbetar för att få till stånd samverkan.

Det tycker jag är väldigt olika faktiskt, jag kan uppleva de socialsekreterare som är otroligt duktiga på det där och på olika sätt försöker få ett samarbete [...] Men sen tycker jag ibland att det finns socialsekreterare som, och det kanske finns skäl det vet ju inte jag, där man inte vet någonting och där man kanske ibland kan efterfråga men inte får liksom någonting tillbaka. Men jag tror ändå att det skulle bli bättre med mer samverkan, det är vad vi känner här när jag pratar med mina kollegor, vi upplever det att det är lite...att det är... har blivit sämre.

Kurator 2

Ovanstående citat illustrerar för hur de var i intervjuerna med undantag för kurator 4 som inte nämnde något om detta. Det upplevs alltså hos 3 av de 4:a kuratorerna som att socialsekreterarna har olika engagemang till att samverka gällande ett aktuellt barn.

Under intervjuerna framgick det även i 3 av dem att de upplever att personalen på skolorna ofta har en sorts okunskap eller osäkerhet om socialtjänsten och att det i sin tur hindrar samverkan. I intervjun med kurator 2 menade hen att det förekommer osäkerhet hos övrig skolpersonal om vad det innebär att kontakta socialtjänsten. Hen påpekade dock att de arbetar aktivt tillsammans mellan pedagoger och elevhälsan när det finns en oro för en elev. Det framgår i vissa andra intervjuer att personal på skolan kan undvika att göra anmälan eftersom de ändå tror att socialtjänsten inte kan göra något åt problemet. En annan anledning till att de undviker anmälan är på grund av rädsla att förstöra relationen med eleven och hens familj.

Den generella uppfattningen hos vissa av kuratorerna, att de emellanåt upplever att socialtjänsten inte gör tillräckligt eller inte kan göra något åt problemet, kan tolkas som ett uttryck för deras föreställning eller sociala representationer om socialtjänsten. En grupp sociala representationer avspeglas i attityderna en grupp har mot en annan (Germundsson, 2011, s.71). För att samverkan ska ha en chans att lyckas är det viktigt att parterna i den kan lita på varandra och har förtroende för att alla gör sitt jobb (Cohen et al., 2004, s. 424). Som resultatet visar är tilltron generellt låg till socialtjänsten gällande vad de faktiskt kan göra i flera av fallen. Tilltron är svag både hos kuratorerna i tre av intervjuerna men även hos pedagoger på skolan enligt kuratorerna. Brist på tilltro tolkar vi som att samverkan har en mindre chans att lyckas för barnet och framtida oro för andra barn.

Tilläggande och utlämnande av uppgifter är enligt Danermark (2004, s. 28) en del av processen i skapandet av en grupp sociala representationer. Tillägga handlar om att tillskriva egenskaper som egentligen inte finns medan utlämnande handlar om det motsatta, att ta bort uppgifter eller omständigheter (Danermark, 2004, s.28). 3 av kuratorerna uttrycker olika upplevelser av att socialsekreterarna inte har koll på sekretess, att insatserna inte är tillräckliga eller att motivationsarbetet inte är tillräckligt bra. Det som inte framgår lika mycket i intervjuerna är att det faktiskt kan handla om att familjer säger nej till insatser trots att det faktiskt finns ett stort engagemang från socialsekreterarnas sida. Det kan även vara på så vis att insatserna är mindre ingripande eftersom socialsekreterarna bedömer att de inte behöver mer. Socialsekreterarna kan även ha blivit tillsagda av en familj att inte ha kontakt med skolan vilket påverkas av sekretessen. Att ha en medvetenhet för sina och andras begränsningar i vad som kan göras gällande samverkan ökar chansen för en lyckad sådan (Cohen et al., 2004, s. 426). Vissa av kuratorerna har, enligt vår tolkning, tillskrivit socialsekreterarna egenskaper som ovan nämnts. Samtidigt har de utlämnat faktorer såsom familjen och deras inställning till att prata om vissa saker samt öppenhet till att ta emot stöd. Tillskrivningar och utlämnanden som vi tolkar att kuratorerna gör är med och skapar gruppens sociala representationer och bygger på erfarenheter i mötet med socialsekreterare. Det som stärker upp föregående påstående är den faktor att kurator 4 har tidigare arbetat inom socialtjänsten och delar inte upplevelse med de andra kuratorerna. Vi tolkar det som att om kuratorerna i studien skulle ha en större medvetenhet till socialsekreterarnas begränsningar skulle samverkan kunna ha en större chans att lyckas.

Kuratorernas upplevelser av hinder i samverkan

Flera frågor i intervjuerna handlade om själva samverkan och hur den fungerar. Varje kurator hade något att säga om samverkan och vissa av deras uttalanden kan tolkas som hinder i samverkan, därför har det naturligt blivit ett tema. Det som framkommit under intervjuerna är att graden av aktiv samverkan varierar mellan de olika kommunerna. Något som är återkommande i alla intervjuer är att samverkan upplevs fungera bättre förr. De faktorer som identifierats som möjliga hinder för samverkan var hög personalomsättning inom socialtjänsten, avsaknad vilja till samverkan, bristande återkoppling och svårtillgänglighet. Kurator 4 utmärkte sig i det här temat också eftersom hen har en mer positiv bild av samverkan än vad de övriga 3 kuratorer har.

När kuratorer fick frågan om det finns något i organisationen hos socialtjänsten som de upplever hindrar samverkan var ett återkommande svar att det var en hög personalomsättning hos socialtjänsten vilket påverkar samverkan. I intervjun med kurator 4 framgick det att svårigheterna hamnar hos familjen som får återberätta sin historia gång på gång. Kurator 3 tog upp ett konkret exempel att till följd av den höga personalomsättningen är de inne på femte handläggaren i en familj. Det som kuratorerna lyfter fram som en möjlig förklaring till den höga

personalomsättningen är att de tror att arbetsbelastningen är hög och den har blivit värre på senare år.

Som nämndes i inledningen till temat upplevdes en skillnad i kommunerna om kuratorernas upplevelse av socialtjänstens vilja att samverka. I kommunen där kurator 3 arbetar hade ett ärende anmälts till inspektionen för vård och omsorg eftersom den skolan ansåg att socialtjänsten gjort fel i ett ärende genom att inte samverka med skolan. Kurator 2 tolkades som att socialtjänstens vilja att samverka beror på vem som fick handlägga ärendet på socialtjänsten. Hos de som tycker att socialtjänsten arbetar aktivt för samverkan menar de att den inte kommer till stånd på grund av arbetsbelastningen hos socialtjänsten vilket framgår i följande citat.

Jag tycker ju att de aktivt, i alla fall de jag jobbar med frågar ju i stort sett alltid familjen om de har nån kontakt på skolan som de tycker är viktigt att socialtjänsten har ett samarbete med. [...] sen är det ju att de har ju en extrem hög arbetsbelastning och det är ju inte liksom lätt. Jag har ju jobbat ganska många år hos socialtjänsten och det är lätt sen att sitta som skolkurator och säga att socialtjänsten borde göra det här.

Kurator 4

Av citatet tolkar vi att mer kunskap om den andras yrke skapar en större medvetenhet om vilka begränsningar som kan finnas, vilket i längden troligen gynnar samverkan.

Återkopplingen från socialtjänsten var återkommande i varje intervju med kuratorerna och det framgick inte i någon intervju att den var tillräckligt tillfredsställande. Det skiljde sig mellan kuratorerna gällande vilken typ av återkoppling de önskade mer av men det gemensamma var att alla kuratorer vill ha återkoppling om familjen har tagit emot stöd eller inte av socialtjänsten. Kurator 1 skiljde sig lite från de andra kuratorerna eftersom hen efterfrågade inte personligen återkoppling utan gjorde det mer för övrig skolpersonals skull eftersom de ofta uttryckte en frustration om det händer något i ärende eller inte. Kurator 3 uttrycker sig annorlunda gällande önskemål om återkoppling.

[...] Vi förstår att de kanske inte kan svara men det skulle vara trevligt att veta vad har vårdnadshavarna sagt som gör att ni lägger ner när vi har skrivit en orosanmälan på tre sidor? Man skulle kunna ha lite större typ på grund av det här och det här har vi valt att lägga ner utredningen.

Kurator 3

Det gemensamma som tolkas ur den bristande återkopplingen är att det skapar en frustration på ett eller annat sätt. Kurator 2 uttrycker att det kommer en frustration när de skickar in anmälan på anmälan men de får ingen återkoppling och upplever inte heller förändringar hos eleven.

Kuratorernas upplevelser av kommunikationen till socialtjänsten skiljde det sig en hel del. Kurator 4 som arbetat inom socialtjänsten nämnde i sin intervju att det är lätt att få tag på de man har en relation med sen tidigare. Hen har arbetat på socialtjänsten i samma kommun som hen nu är kurator i vilket gör att det går snabbt och effektivt för hen att få kontakt med socialsekreterare. För de andra 3 kuratorerna var det annorlunda, kurator 2 säger att när socialtjänsten återkopplar i tidigare skede om vem som är handläggare är det lättare att få till en bra kontaktväg men när det inte görs är det svårt att höra av sig till socialkontoret och få tag i rätt handläggare för ärendet. För kurator 3 upplevs kommunikationen som mycket dålig när hen

fick frågan om det vilket tog uttryck i att socialsekreterarna inte svarar tillräckligt snabbt på mail och att det inte upplevs som att socialsekreterarna tar kontakt själva. Kuratorerna upplever olika grader av tillgänglighet i kommunikationen vilket gör att det tolkas som hinder för samverkan.

Något som också talar för att det finns hinder i samverkan är att alla kuratorer refererade till att det var bättre förr. Det kunde handla om att skolan och socialtjänsten var organiserade på andra sätt jämfört med i dagsläget, exempelvis var de geografiskt närmare varandra vilket underlättade kontaktvägarna.. Det fanns även andra rutiner för hur ärenden utfördes såsom att socialsekreterarna alltid kunde komma till skolan för anmälningmöte vilket var bättre enligt kuratorerna. Det upplevdes också som att arbetsbelastningen var mindre för socialsekreterarna förut vilket gjorde att de hade mer tid för samverkan med skolan.

I det här temat framgår tolkar vi det som att kurator 4 har en mer positiv bild av socialtjänsten. De andra kuratorerna tolkar vi som att de har en mindre positiv bild av socialtjänsten, den är inte likadan sinsemellan men överhängande sämre i vissa avseenden. En grupps sociala representationer bildas delvis genom de erfarenheter som gruppen skaffat i mötet med ett fenomen eller annan grupp (Danermark, 2004, s. 26). Av det som går att läsa i det här temat har erfarenheter påverkat kuratorernas bild av socialtjänsten vilket kan sägas speglas i deras sociala representationer. Kurator 4 som har erfarenhet av socialtjänst uttrycker en övervägande positiv uppfattning till socialsekreterarna medan de andra inte har en likvärdigt positiv uppfattning om vissa av de socialsekreterare som de har kontakt med.

Gemensamt för intervjuerna är att vi tolkar det som att kuratorerna har olika tolkningar av hur socialsekreterarna använder sitt handlingsutrymme. Flera kuratorer anser att socialsekreterarna ibland återkopplar för dåligt både i om utredning inleds eller inte, men också i pågående ärenden där kuratorerna vill veta mer om det händer något och om det finns något de själva kan bidra med. Socialarbetarens handlingsutrymme avgörs hur denne tolkar lagar, riktlinjer och traditioner på arbetsplatsen i kombination med arbetsbelastning och andra yttre förväntningar (Lindahl, 2018, s.112) Den regulativa pelaren som påverkar organisationen innehåller de riktlinjer och lagar som socialarbetaren måste förhålla sig till och följa utan att riskera sanktioner från övervakande part (Scott, 2014, refererad i Lindahl, 2018, s.109). Den tolkning vi gör från kuratorernas uttalanden gällande hantering av återkoppling är att det inte upplevs av kuratorerna som att socialsekreterarna tolkar sitt handlingsutrymme korrekt emellanåt. Utifrån den regulativa pelaren tolkar vi det som att socialsekreterarna ofta blir restriktiva i förhållande till sekretessen gällande kontakt med skolan eftersom de kan riskera sanktioner om de inte efterföljer de lagar som finns gällande sekretess.

Det framgår även att kuratorerna ser personalomsättning hos socialtjänsten som ett hinder i samverkan, samtidigt finns det en förståelse för att de har en hög arbetsbelastning och inte alltid hinner med alla ärenden. Gemensamt för kuratorerna var att de önskade förändring i hur socialtjänsten borde arbeta tillsammans med skolan. De önskade alla närmre kontakt med socialtjänsten och att återgå till något som fungerade bra tidigare. De berättade exempelvis att socialsekreterarna kom till skolan förr på ett annat sätt mot nu eller att socialsekreterare kunde arbeta i skolan, vilket underlättade samverkan. Inom en organisation finns den kulturellt-kognitiva pelaren som definieras utifrån en organisations igenkännande där större förändringar skapar osäkerhet hos arbetarna och det finns en tradition av att göra som det alltid gjorts (Scott, 2014, refererad i Lindahl, 2018, s.110). Utifrån den kulturellt-kognitiva pelaren tolkar vi det som att omorganisation och nya arbetssätt skapat en osäkerhet hos kuratorerna. Tolkningen blir att

kuratorerna önskar att gå tillbaka som de tidigare var med förhoppning att skapa mindre osäkerhet.

Kuratorernas upplevelser av vad som fungerar i samverkan

Förutom kuratorernas syn på vad som inte fungerar i samverkan kom det även fram några faktorer som faktiskt fungerar i samverkan, men det såg inte likadant ut mellan alla kuratorer. De faktorer som tolkats till att vara verksamma för samverkan är att kuratorerna uppvisar en förståelse för arbetsbördan på socialtjänsten samt att dialogen ofta upplevs som god mellan socialsekreterare och kuratorer. Alla intervjuade kurator visade på en förståelse för att socialsekreterarna har en hög arbetsbelastning och att det inte alltid går att göra allt som skolan önskar. Kurator 4 får frågan om hen tycker det finns något i socialtjänstens organisation som förhindrar en god samverkan.

Ja deras arbetsituation, arbetsbelastning och deras stress.. Jag tror att skulle deras arbetsituation se enklare ut så skulle de kunna samverka mycket mycket mer men nu får de ju prioritera bort liksom kanske de lättare fallen. Skulle de ha lite mindre, lite bättre arbetsituation så skulle de säkert kunna samverka mer kring dem här lättare ärendena som snabbt kan bli stort, svårt och komplicerat.

Kurator 4

Förståelsen framgick även i de andra intervjuerna och det var liknande som hos kurator 4 att de förstår att tiden inte alltid räcker till. Vissa kuratorer märkte även att engagemanget till samverkan kan svikta i förhållande till den arbetsbelastning som socialsekreterarna har. Att det ändå finns en viss förståelse för socialsekreterarnas arbete får ses som en fungerande faktor i samverkan eftersom det betyder att de kan sätta sig i deras arbete.

Dialogen mellan kuratorer och socialsekreterare är enligt vissa av kuratorerna inte bra emellanåt då de kan uppleva att socialsekreterarna ibland missförstår dem, under en mer aktiv samverkan har det visat sig att dialogen varit god. Kurator 1 fick frågan om hur hen upplever förväntningarna från socialtjänsten och hur dessa kommer till uttryck, en del av hans svar löd följande.

[...] Då frågar socialtjänsten rätt så noga hur har barnet det i skolan, vad fungerar samt inte fungerar. Förväntningar på att man kan göra anpassningar, att man anpassar vardagen för barnet för att det till exempel ska bli färre utbrott eller liksom större trygghet för barnet. De uttrycker det på ett schysst sätt det är inga dåliga förväntningar, det finns en god ton. Det finns en bra förväntning som jag delar med dem.

Kurator 1

Ovanstående uppfattning av att dialogen är bra när det är en aktiv samverkan visar sig även i de andra intervjuerna. När samverkan väl är igång och de arbetas aktivt kring ett barn så upplever alla kuratorer att det fungerar bra. Att ha en god dialog mellan professionerna kan tolkas som en faktor för att få till en effektiv samverkansprocess.

Utifrån det som framgår i intervjuerna med kuratorerna tolkar vi det som att kuratorerna upplever en hög arbetsbelastning för socialsekreterarna. Till följd av den höga arbetsbelastningen tolkas det som att engagemanget till samverkan ibland sviktat och att missförstånd sker i dialogen vilket gör att den kan upplevas som sämre. En grupp sociala

representationer av en annan grupp konstrueras delvis genom att tillskriva gruppen egenskaper som passar ens egna intressen och är ändamålsenliga (Danermark, 2004, s.28). I det här avseendet tolkar vi det som att kuratorerna har tillskrivit egenskaper hos socialsekreterarna om att de är en grupp med hög arbetsbelastning och därför inte har tid med samverkan. Syftet med att tillskriva socialsekreterarna dessa egenskaper kan vara för att inte lägga skulden på socialsekreterarna när det kommer till bristande samverkan utan lägga de på socialtjänsten. Ändamålet med att förklara bristande samverkan som organisationens fel istället för socialsekreterarnas kan handla om att framtida samverkansprocesser inte ska ta skada vilket får ses som verksamma faktorer för samverkan.

Socialsekreterarnas upplevelser av hinder i samverkan

Det har i intervjuerna med socialsekreterarna ställts frågor om bland annat deras erfarenheter, åsikter och förväntningar kopplat till samverkan. Något som framträdde i intervjuerna handlade om socialsekreterarnas upplevelser av hinder i samverkan vilket förklarar valet av första temat. Det övergripande mönstret som kunde identifieras i intervjuerna var att lagen, okunskap om varandras yrken och brist på resurser i skolan ansågs som faktorer för hinder i samverkan. Av de tre intervjuerna tolkar vi det som att socialsekreterare 1 ansåg att samverkan var fungerande i kommunen medan socialsekreterare 2 och 3 inte hade en lika fungerande samverkan.

En av frågorna som ställdes för respektive socialsekreterare var om det finns något i lagen som de upplever förhindrar möjligheten till en god samverkan. Socialsekreterare 2 uttryckte sig på följande vis kring sekretessen:

Det är ju det här kluriga som man alltid måste komma runt det är ju sekretessen och den lagstiftningen ser olika ut för skolan och olika ut för oss, och det jag som handläggare väljer är att se sekretessen som en möjlighet snarare än ett hinder.

Socialsekreterare 2

Av vad som framkommit kan det tolkas som att Socialsekreterare 2 upplever sekretessen som svår att "komma undan". Socialsekreterare 2 förklarade vidare vad hen menade med "att se sekretessen som en möjlighet" och respondenten berättade att sekretessen är en möjlighet till att motivera familjen till att samtycka att exempelvis kunna lämna information till skolan för att det är till fördel för barnet. Socialsekreterare 2 menade att både skolan och socialtjänsten kan bli bättre på att arbeta med att motivera familjerna. Liksom socialsekreterare 2 arbetar socialsekreterare 3 med att motivera familjerna på olika sätt som underlättar samverkan. Socialsekreterare 1 och 3 uttryckte gemensamt att sekretessen ansågs på olika sätt vara ett hinder för samverkan. Socialsekreterare 3 anser att sekretessen försvårar möjligheter till en god samverkan när vårdnadshavare inte vill involvera skolan eller ha kontakt med de, hen menar att det i vissa fall hade varit bra om skolan också var involverad men att föräldrar av olika anledningar inte vill prata med dem. Socialsekreterare 1 berättade att hen är begränsad på grund av sekretessen i förhandsbedömningar på socialtjänsten på det sättet att när de får in en orosanmälan får denne inte ta kontakt med skolan eller någon annan än den som gjort anmälan. Svårigheten ligger i om anmälaren är anonym och om den personen gjort en orosanmälan om ett barn kring skolan då får socialtjänsten inte ringa skolan och informera dem eller höra om deras perspektiv gällande oron. När det gäller lagen tolkar vi att sekretessen ses som ett hinder av socialsekreterare 1 och 3 men att socialsekreterare 2 och 3 försöker arbeta kreativt genom att motivera familjerna för att komma runt hindret.

Något annat som kunde identifieras som ett övergripande mönster är att socialsekreterarna upplever att brist på kunskap om varandras profession kan leda till sämre samverkan. Socialsekreterare 1 berättade om samverkansträffar och riskerna med att det råder okunskap om varandras yrken på följande sätt.

Jag tänker att en risk är ju när man inte riktigt har en förståelse för varandras verksamheter. Att en kurator skulle tycka att en socialsekreterare...amen ''de bara håller på o knappar och de letar bara paragrafer för att inte vara ansvarig'' eller vad det kan vara eller för att skjuta över eller passera.

Socialsekreterare 1

Det vi tolkar utifrån citatet är att socialsekreteraren upplever att skolan kan ha olika fördomar om socialsekreterarna för att lägga över ansvaret på dem. Socialsekreterare 1 berättade vidare att det inte blir någon bra relation mellan organisationerna om det inte finns samförstånd eller en ömsesidig förståelse för varandra. I kommunen som socialsekreterare 1 och 2 arbetar i har de arbetat med samverkansträffar mellan skolan och socialtjänsten för att öka kunskapen sinsemellan. Det har visat sig att samverkansträffarna har till en viss del gett resultat i att öka kunskap i varandras organisationer men de upplever att det fortfarande finns en okunskap bland pedagoger på skolorna i kommunen. Okunskapen visar sig i upplevelser att pedagoger är frustrerade över att socialsekreterarna inte agerar tillräckligt i förhållande till den oro som pedagogerna har. Det som visat sig bli bättre menar socialsekreterare 2 är att de fått en samsyn om vem som gör vad i olika situationer och att de förut jobbade mot varandra istället för att arbeta med varandra. Socialsekreterare 3 beskriver att hen i sin kommun varit på skolans arbetsplatsträffar för att prata om socialtjänsten i syfte att öka förståelsen kring varandra då denne upplevt att samverkan mellan skola och socialtjänst behöver förbättras. Socialsekreterare 3 förklarar även att skolan inte alltid har tillräckligt med kunskaper om socialtjänstlagen, vilka möjligheter socialtjänsten har och hur de arbetar. Av vad som har framgått anses alltså okunskap kring varandras yrken som ett hinder i samverkan. Okunskap om varandras yrken kan exempelvis skapa orealistiska förväntningar hos varandra eller skada relationen mellan skola och socialtjänst på grund av missförstånd till följd av okunskapen.

På frågan om socialsekreterarna upplever att skolan lyssnar på dem under möten tolkade vi svaren som varierande. Socialsekreterare 2 menar att det beror på hur socialsekreterare och skolan delar synen på frågan. I vissa fall är det ansvarsfördelningen som är oklar om vem som ska göra vad för barnet vilket de måste bli bättre att arbeta med. Socialsekreterare 3 uttrycker att skolan ofta säger att de inte har resurser till att möta barnets behov. Det som tolkas av oss är att socialsekreterarna upplever att skolan ser behov men att de menar att ansvaret för vem som ska göra vad och brist på resurser hindrar samverkan.

På frågan om socialsekreterarna ser något hinder i lagen till samverkan var det återkommande svaret sekretess. Socialsekreterare 1 arbetar med förhandsbedömningar och upplever det som mer ett konkret hinder, socialsekreterare 3 upplever att sekretessen försvårar möjligheter till en god samverkan när vårdnadshavare inte vill involvera skolan men att socialsekreterare 2 och 3 ser möjligheter till att motivera familjerna. En socialarbetare som verkar i en organisation arbetar utifrån lagar, regelverk och rådande traditioner som finns på arbetsplatsen som alltsammans påverkar handlingsutrymmet (Svensson, Johnsson & Laanemets, 2008, s.16-17). Den regulativa pelaren inom en organisation påverkar handlingsutrymmet genom de regelverk och lagar som omger organisationen. Den normativa pelaren inom organisationen påverkar den

regulativa genom att tillämpa lagar och regelverk likadant för alla (Scott, 2014, refererad i Lindahl, 2018, s.109-110). Sekretessen som socialsekreterare 2 och 3 omges av i sitt arbete tolkas som den regulativa pelaren inom deras organisation. Att de båda arbetar med motivationsarbete för att få samtycke till att prata om sekretess tolkar vi som att det är en del av den normativa pelaren inom organisationen då de agerar liknande till familjerna de möter. Utifrån hur socialsekreterarna arbetar med sekretessen tolkar vi det som att de använder sin förmåga att motivera familjerna till att utöka handlingsutrymmet kopplat till samverkan med skolan. Socialsekreterarna säger även att skolan kan uttrycka en brist på resurser. Skolans resurser påverkas av den regulativa pelaren i den mån att det är regelverk som bestämmer hur mycket resurser skolan får. Den regulativa pelaren inom skolan tolkas som ett hinder för samverkan i avseendet brist på resurser.

Det som var återkommande i intervjuerna med socialsekreterarna är att de upplever skolpersonalen inte har tillräcklig kunskap om socialtjänsten och hur de arbetar vilket de menar kan skapa hinder i samverkan. De sociala representationer som en grupp har uppstår bland annat genom att tillskriva en annan grups egenskaper som inte alltid stämmer överens med verkligheten (Danermark, 2004, s.28). Det kan tolkas som att socialsekreterarna har tillskrivit egenskaper om okunskap hos skolpersonal vilket speglas i deras sociala representationer av skolpersonalen. Socialsekreterarnas sociala representationer av skolpersonal kan skapa hinder för samverkan om de upplever att skolpersonalen inte har tillräckligt med kunskap om hur socialtjänsten arbetar.

Socialsekreterarnas upplevelser av ansvar

Något som var genomgående i intervjuerna var att alla socialsekreterare hade något att berätta om deras uppfattningar på ansvarsfördelningen mellan skola och socialtjänst. Det framgick i intervjuerna att socialsekreterarna kan bli bättre i ansvaret om att återkoppla. Något annat som uttrycktes gemensamt var att socialsekreterarna tyckte att skolan har för höga förväntningar på socialtjänsten när det gäller vilket ansvar de har över barn som far illa.

Under intervjuerna med socialsekreterarna ställdes frågan om vilket ansvar de ansåg att skolan har när det gäller barn som far illa. Socialsekreterare 1 och 2 hade liknande svar, här återgivet med den senare *“Det socialtjänsten förväntar sig är att skolan möter barnets behov på skoltid.”* Socialsekreterare 3 fick samma fråga och hen svarade att skolan har en anmälningsskyldighet och att det är det som förväntas göras av de när de känner oro kring ett barn. Vidare beskriver socialsekreterare 2 om vad denne anser att socialtjänsten har för ansvar på följande sätt:

Ja det är som sagt vårt ansvar att utreda, eller ta reda på nivå av det här att fara illa. [...]Dels är det att kartlägga hur stor är problematiken och hur allvarlig är den, hur kan den avhjälpas och av vem? Så vi har ett stort ansvar samtidigt som vi inte har ansvar inom alla delar. Skolan, BUP och HS har sina ansvarsområden, så vi får tala för andra att vi gör så och ni behöver göra så, det kan ibland bli problematiskt att barn hamnar i kläm när ansvaret är oklart i ett visst område.

Socialsekreterare 2

Vi tolkar citatet som att tvetydigheten i ansvarsfördelningen mellan organisationerna kan förhindra en god samverkan och kan göra att barn hamnar ‘mellan stolarna’. Av intervjuerna gällande ansvar tolkar vi det som att socialsekreterarna förväntar sig att skolan tillgodoser och uppmärksammar barns behov på skoltid.

På frågan där socialsekreterarna skulle beskriva sina upplevelser kring skolans förväntningar på socialtjänsten svarade alla respondenter på liknande sätt. Socialsekreterare 1 kan uppleva att skolan förväntar sig något form av "trick" så fort socialtjänst kommer in i bilden, att problemen i skolan försvinner då. Socialsekreterare 3 uttryckte följande:

Generellt skulle jag säga att skolan har ganska höga förväntningar på socialtjänsten. Det uttrycks ofta genom kanske inte direkt men en frustration kanske hos pedagoger som sedan kommer fram via specialpedagog eller kurator. Många gånger handlar det om att vi inte gör tillräckligt och att vi inte förstår allvaret liksom kring ett barns situation typ.

Socialsekreterare 3

Utifrån citaten kan det tolkas som att socialsekreterarna upplever att skolan har orealistiska och höga förväntningar på socialtjänsten. Vi tolkar även som att skolan upplevs förvänta sig något slags "knep" av socialtjänsten som ska lösa alla problem. Det kan även av det sista citatet tolkas som att skolan uttrycker frustration i att socialtjänsten inte delar samma oro som skolan har kring barn som far illa. Vi tänker att skolpersonalens upplevda frustrationen kan bero på att de träffar barnen betydligt oftare än vad socialsekreterare gör vilket kan vara anledningen till varför socialsekreterare upplever att skolan har för höga förväntningar på de.

Socialsekreterarna fick svara på frågor om återkoppling och hur de återkopplar till skolan. Återkopplingen kunde se olika ut beroende på vem som svarade på frågan men generellt tolkade vi som att samtliga socialsekreterarna har en självinstinkt om att återkopplingen inte är tillräckligt bra och att de kan bli bättre på att det. Socialsekreterare 3 svarade på följande sätt när vi frågade om hur hen arbetar med återkoppling till skolan gällande inledd eller inte inledd utredning.

Ja vi kan ju bli bättre på den tydligen enligt lärarna. Den fungerar ok men den kan bli bättre, det som blir problematiskt är ju det här med att det blir så svårt att återkoppla. Man vill göra det på mail men får inte skicka de uppgifterna på mail utan får ringa och det blir då att det uteblir eller tas inte tid till det.

Socialsekreterare 3

Det som kan tolkas av citatet är att återkopplingen inte är tillräcklig och att socialsekreterarna behöver bli bättre på det. Socialsekreterare 3 berättade vidare i intervjun att i aktiva ärenden kan tiden också vara en aspekt som kan ha en påverkan till att inte ha involverat skolan i ärenden. I kommunen där socialsekreterare 1 och 2 arbetar har de gjort vissa framsteg, de har strukturerat om sina rutiner till att i dagsläget nästintill alltid återkoppla till skolan. Det som har blivit till det bättre är att skolan gör anmälan på e-tjänst istället för fax eller liknande vilket underlättar återkopplingen eftersom det blir som en automatisk påminnelse när socialsekreterarna hanterar ärendet i förhandsbedömningen. Socialsekreterare 1 säger att nuförtiden får de inte längre någon kritik av skolan att de återkopplas för dåligt om inledd eller inte inledd utredning. Vi tolkar som att omstrukturering av rutiner kring återkoppling har främjat samverkan, skolan får sin återkoppling vilket gör båda sidor nöjda och ingen behöver då uttrycka frustration. Återkopplingen kan dock bli bättre under utredningens gång då den inte är automatiserad. Sammantaget gällande återkoppling fungerar den olika i kommunerna vilket i sin tur skapar olika förutsättningar för vidare samverkan med skolan.

Sammanfattningsvis uttrycker socialsekreterare 1 och 2 att skolans ansvar ligger i att tillfredsställa barnens behov under skoltid. Socialsekreterare 2 beskriver att socialtjänstens ansvar är att utreda, kartlägga situationen samt reda ut hur problematiken kan avhjälpas och av vem, dock är ansvarsfördelningen i vissa situationer inte alltid tydlig vilket i sin tur kan påverka samverkan. När det gäller återkoppling fungerar det olika beroende på i vilken kommun socialsekreterarna arbetar men det övergripande var att de behöver bli bättre på det. Socialsekreterare 2 och 3 menar att de kan bli bättre på att återkoppla i aktiva ärenden till skolan. Den kulturellt-kognitiva pelaren som finns inom en organisation kännetecknas bland annat av att man inom arbetsplatsen gör som "vanligt" vilket är med och påverkar handlingsutrymmet (Scott, 2014, refererad i Lindahl, 2018, s.110). Av vad som framgår i intervjuerna med socialsekreterare 2 och 3 tolkar vi det som att den kulturellt-kognitiva pelaren har påverkat bristande återkoppling i aktiva ärenden. De vet att de kan återkoppla men gör det inte alltid vilket vi tolkar som att det av vana inte sker återkoppling till skolan.

De gemensamma föreställningarna som tolkas i hur socialsekreterarna tänker kring skolans förväntningar på dem är att de anser att skolan har för höga och orealistiska förväntningar på socialtjänsten och tror att dem ska ha något slags "knep" som kan lösa problem. Sociala representationer bildas enligt Danermark (2004, s. 26) genom en social process där en grupp av exempelvis socialarbetare skapar gemensamma föreställningar om en annan grupp. Det kan tolkas som att socialsekreterarna i studien har vissa föreställningar kring hur skolan tänker om socialsekreterarna. Socialsekreterarnas sociala representation av skolan är att okunskapen som skolan har skapar för höga förväntningar på socialtjänsten och den föreställningen kan tänkas ha framställts i samspel mellan sina kollegor och i mötet med skolpersonal.

Sammanfattning av resultat och analys

För att tydliggöra vad som framkommit i analysen kommer en sammanfattning till vad som kan vara hinder för samverkan respektive främjande för samverkan. För kuratorerna har vi tolkat att följande faktorer kan vara hinder för samverkan: bristande återkoppling från socialtjänsten, upplevelser av att socialsekreterarna inte tolkar sekretesslagen tillräckligt bra, hög personalomsättning hos socialtjänsten. Det som vi tolkat till att dessa hinder bidrar till är en bristande tilltro till socialtjänsten från kuratorernas sida. Från analysen av socialsekreterarna tolkas hinder i samverkan som: bristande kunskap om varandras yrken, att sekretessen ibland kan vara hinder, att skolans resurser för att ansvara i samverkan ibland är otillräckliga samt att skolan ibland har för höga förväntningar på socialtjänsten förmåga att ändra situationen för familjen.

Faktorer som främjar en mer effektiv samverkansprocess enligt vår tolkning av kuratorernas intervjuer är: ett tätare samarbete med socialtjänsten, en god dialog mellan organisationerna samt en förståelse för att den förmodade arbetsbelastningen påverkar möjligheter till samverkan. Från socialsekreterarnas håll tolkas främjande faktorer vara att anordna samverkansträffar där de kan lära sig mer om varandras yrken samt att de själva kan bli bättre på att återkoppla i ärenden för att låta skolan vet hur de går.

Diskussion

Studiens syfte var att undersöka förutsättningarna för samverkan mellan socialtjänsten och skolan gällande oro för barn som riskerar att fara illa eller far illa. De teoretiska begrepp som använts för att undersöka syftet var sociala representationer samt handlingsutrymme. Det här avsnittet kommer att presentera slutsatser genom att koppla frågeställningarna till vad som framkommit i analysen, resultatet och forskningen. Det kommer presenteras likheter och

skillnader mellan socialsekreterarna och skolkuratorerna. Avslutningsvis kommer fynden kopplas till det praktiska sociala arbetet, det kommer även en metoddiskussion som tar upp för- och nackdelar med hur studien gjordes.

Den första frågeställningen vill undersöka hur skolkuratorernas föreställning ser ut om socialsekreterarna gällande samverkan och hur den påverkar samverkan. Forskningen visar att hinder för samverkan kan uppstå om det finns negativa föreställningar om den andra parten i form av att det upplevs sakna engagemang för barnet eller att det finns en föreställning om att den andra parten inte har tillräcklig kunskap om sitt handlingsutrymme (Altshuler, 2003, s.55-56). Det finns en del forskning som visar på att skolpersonal kan ha realistiska föreställningar av vad socialtjänsten kan göra för barn som det finns en oro för. Det kan även vara tvärtom att det finns små eller nästintill inga förväntningar på att socialtjänsten kan göra något för barnet (Widmark et al., 2011, s.5). Socialsekreterare kan ha föreställningar om skolpersonalen om att det inte försöker arbeta med barnet själva först innan de tar kontakt med socialtjänsten när de har en oro (Widmark et al., 2016, s.53). Att ha föreställningar om varandra är något som kan påverka samverkan åt båda hållen, om föreställningarna är sämre kan det påverka samverkan negativt och vice versa. Skolkuratorerna som har intervjuats i den här studien har tolkats till att de har olika föreställningar om socialtjänsten. Det som framkommit är att vi tolkat det som att skolkuratorerna upplever att socialsekreterarna i vissa fall inte har koll på sitt handlingsutrymme främst gällande sekretessen. Skolkuratorernas förväntningar har också kommit upp i intervjuerna och det är blandat hur dessa kommer till uttryck. Vissa av skolkuratorerna tycker att en del av socialsekreterarna inte arbetar tillräckligt med att motivera eller att de erbjuder fel typ av insatser medan en annan faktor kan vara att förväntningarna är låga eftersom det finns en uppfattning av att arbetsituationen begränsar socialsekreterarna. Oavsett vilka föreställningar som skolkuratorerna har om socialsekreterarna har det tolkats som att det påverkar samverkan. I analysen av skolkuratorernas föreställningar har det tolkats att en sämre tilltro skapar sämre förutsättningar för samverkan medan en bättre tilltro skapar bättre förutsättningar. Sammanfattningsvis tolkar vi att kuratorernas föreställningar om socialsekreterarna påverkar deras tilltro och förväntningar både positivt och negativt.

Studiens andra frågeställning ville undersöka socialsekreterarnas föreställning om skolkuratorer och hur dessa påverkar samverkan. Utifrån resultatet har vi tolkat att föreställningarna inte var lika framträdande som hos skolkuratorerna. Det som vi tolkat är att socialsekreterarna ser risker med okunskap hos skolpersonalen om hur socialtjänsten arbetar gällande oro för barn. De berättar genomgående att de arbetar med kompetensutveckling hos skolorna i deras kommuner samt försöker lyssna på deras åsikter om socialtjänsten för att på så sätt skapa en bättre samverkansprocess. För att få till stånd en effektiv samverkan är det fördelaktigt att vara medveten om sin egen och andras begränsningar med fokus att arbeta med begränsningarna istället för att se dem som hinder (Cohen et al., 2004, s. 426). Föreställningen som vi tolkar att socialsekreterarna har är att personal i skolmiljö ofta kan sakna kunskap om socialtjänstens arbete gällande barn. Okunskapen kan skapa en uppfattning från personal i skolmiljö att socialsekreterarna inte arbetar effektivt då personal inom skolmiljö förväntar sig mer än vad socialsekreterarna kan göra. Socialsekreterarna i den här studien tolkar vi som att de har en medvetenhet om sina och skolpersonals begränsningar och försöker arbeta aktivt med det genom att ha samverkansträffar för att öka kunskapen. Eftersom socialsekreterarna har den föreställningen om skolpersonalen går det att tolka som att den i hög grad påverkar samverkan eftersom socialsekreterarna aktivt arbetar för att öka kunskapen.

Tredje frågeställningen undersöker hur samverkan påverkas av socialsekreterarnas handlingsutrymme. I lagstiftningen tolkar vi det som att socialsekreterarna upplever att det förekommer både hinder och möjligheter. I en förhandsbedömningen blir det hinder eftersom det finns tydligt lagstadgat hur kontakter får tas. Under och efter utredning försöker socialsekreterarna arbeta kreativt kring sekretessen genom att motivera familjerna till att socialsekreterarna får ta nödvändiga kontakter vilket då vidgar handlingsutrymmet. Om det inte går att få ett samtycke till att samverka med skolan uteblir då samverkan. Vi har även tolkat det som att socialsekreterare 2 och 3 är medvetna om sitt handlingsutrymme när det kommer till återkoppling men att de inte alltid återkopplar till skolan trots det. De vet att skolpersonal vill ha mer återkoppling och tänker att de måste bli bättre på att återkoppla. Forskning visar på att socialsekreterare själva har en medvetenhet att de kan verka ineffektiva eftersom de inte alltid kan göra något i ett ärende (Widmark, Sandahl, Piuva, & Bergman, 2016, s. 53). Återkoppling från socialtjänst till skola kan främja en pågående insats för ett barn (Socialstyrelsen, 2013, s.19). Socialsekreterarna arbetar aktivt med att motivera familjerna till att låta socialtjänst samverka med skolan, om försöken inte lyckas kan det verka som att socialsekreterarna inte arbetar för att få till en samverkan ur skolpersonalens syn. Samtidigt är användaren inte socialsekreterarna alltid av möjligheten till att kontakta skolan trots att de kan det. Sammantaget tolkas det som att handlingsutrymmet som socialsekreterarna har nyttjas i olika grad. De kan bli bättre på att återkoppla i ärenden till skolan och de är medvetna om det. De använder sig av motivering så gott det går för att få till samverkan men försöken är inte alltid fruktsamma. Socialsekreterarnas handlingsutrymme påverkar samverkan i den grad att de inte alltid kan kontakta skolan trots att de vill det eftersom lagen stoppar dem och begränsar handlingsutrymmet. Vi tolkar det även som att framtida samverkan kan främjas om socialsekreterarna uppvisar ett större handlingsutrymme genom att delge information till skolan när de kan och anser att det kan vara nödvändigt.

Den fjärde frågeställningen i studien undersöker hur skolkuratorerna upplever att socialsekreterarna använder sitt handlingsutrymme när det kommer till samverkan. Vi tolkar att skolkuratorerna önskar mer återkoppling från socialsekreterarna än vad de får idag, skolkuratorerna menar att socialsekreterarna kan återkoppla i fler ärenden men att de inte alltid gör det. De skolkuratorer som har erfarenhet av ett tidigare tätare samarbete önskar att socialsekreterarna återgår till det eftersom skolkuratorerna upplever att de blir mer delaktiga i samverkan då. Vi tolkar även att skolkuratorerna upplever att socialsekreterarna ibland inte använder sitt handlingsutrymme i fråga om att hämta information från skolkuratorerna. Något som visat kunna främja utveckling för ett barn som är aktuellt hos socialtjänsten är om skolan delges information från socialtjänsten om det pågår insats eller inte (Socialstyrelsen, 2013, s.19). Det har i forskning visat sig vara gynnsamt för samverkan om alla vet någonting om vad som händer som har en inverkan i barnens liv på något sätt (Hesjedal et al., 2013, s.440-442). Något mer som gynnar samverkan är om de som är involverade tar hjälp av varandras expertis kring barnet och vad denne behöver (Widmark et al., 2011, s.4). Av det som framgår i vår tolkning av intervjuerna med skolkuratorerna önskas större delaktighet i samverkan kring barnen och ett ökat intresse från socialsekreterarna, vilket forskning också visar kan främja en effektiv samverkansprocess. Sammanfattningsvis tolkar vi det som att skolkuratorerna inte alltid upplever att socialsekreterarna använder sitt handlingsutrymme tillräckligt och att det i sin tur påverkar samverkan eftersom det kan skada tilltron till socialsekreterarna.

Jämförelse av socialsekreterarna och skolkuratorerna

En av likheterna som identifierats i intervjuerna med skolkuratorerna och socialsekreterarna är att båda parterna upplever att det förekommer hinder i samverkan men att det är olika faktorer

av hinder som identifierats. De faktorer som skolkuratorerna upplever som hinder i samverkan är hög personalomsättning hos socialtjänsten, vissa socialsekreterares brist på vilja till samverkan, bristande återkoppling från socialtjänstens sida och svårtillgänglighet. Brister i kommunikation och svårtillgängliga socialsekreterare är enligt forskning möjliga hinder i samverkan (Altshuler, 2003,; Widmark et al., 2016,). Forskning visar även att upplevelser av bristande engagemang hos den andra parten i samverkan samt hög personalomsättning är möjliga hinder för en god samverkan (Widmark et al, 2016; Östberg, Backlund, & Wiklund, 2012). Skolkuratorernas upplevelser av de hinder som kan finnas i samverkan var inte överraskande i den här studien då det stämmer överens med en del av forskningen som söktes fram. En annan likhet var att samtliga socialsekreterare och kuratorer tyckte att socialtjänsten kan bli bättre på att återkoppla till skolan. För en effektiv samverkan är det viktigt med återkoppling så att alla parter är informerade om vad som pågår i samverkansprocessen (Socialstyrelsen, 2013, s.9; Hesjedal et al., 2013, s. 440-442). Det är även viktigt att alla parter får den information som behövs för att de ska kunna möta barnet på bästa sätt (Hesjedal et al., 2013, s. 440-442). Bristande återkoppling är en likhet i jämförelsen av våra tolkningar hos både skolkuratorer och socialsekreterarna.

Betydelse för socialt arbete

Det egentliga syftet med att skolan och socialtjänsten samverkar är för att skapa bättre förutsättningar till bra stöd för ett barn och dennes familj. Forskning visar på att ett barn har bättre förutsättningar till en gynnsam utveckling om fler personer runt omkring blir involverade i vad som händer. En sämre eller obefintlig samverkan riskerar att barnet kan få felriktade insatser av socialtjänsten eller att skolresultatet blir påverkat negativt. I den här studien har vi tolkat att skolkuratorerna upplever att socialtjänsten inte alltid tar hjälp av skolan när de enligt skolkuratorerna borde det. Det har även tolkats att skolkuratorer till viss del har tappat förtroende till följd av att det upplevs av dem som att socialsekreterarna inte vill samverka i samma utsträckning som tidigare. Något som visat sig gynnsamt för samverkan är att socialtjänst och skola tillsammans träffas för att diskutera vad som inte fungerar samt vad som fungerar i samverkan. Alla socialsekreterare som varit med i studien har påvisat att det har gett en viss effekt eftersom då skapas ett forum där problemen lyfts och en större förståelse skapas för varandras professioner. Socialsekreterare tolkar vi till att de behöver bli bättre på att involvera skolan mer, de är medvetna om att det görs för lite och skolkuratorer påpekar även de att skolan involveras för lite. Något som skolkuratorerna önskar är att skola och socialtjänst arbetar närmare varandra redan från start när det finns oro för ett barn. Den här studien upplever vi har gett en djupare förståelse för upplevelserna och erfarenheterna gällande samverkan utifrån socialsekreterarnas och skolkuratorers perspektiv. Något som vidare forskning kan undersöka vidare är hur skillnaderna är innan en kommun initierar samverkansträffar mellan skola och socialtjänst mot hur det blir efter. Syftet med en sådan studie skulle hjälpa till att påvisa om samverkansträffar har en effekt eller inte.

Metoddiskussion

Den större delen av syftet med studien var att fånga upplevelserna som skolpersonal och socialsekreterare har av samverkan och hur den fungerar. För att kunna fånga någons upplevelse anser vi som gjort studien att valet av intervjustudie är väl motiverat eftersom det ger en möjlighet för respondenterna att fritt fördjupa sina svar. De semistrukturerade intervjuer som vi gjort möjliggjorde för oss att ställa följdfrågor som ytterligare kan ge förståelse för samverkansprocessen och respondenternas upplevelser av den. Som vetenskapsteoretisk utgångspunkt har hermeneutik använts vilket genomsyrar analys och resultatdelen där vi gjort tolkningar av uttalanden och kopplat dessa till den teoretiska ram som vi valt. Enligt Westlund

(2015, s. 71, 73) är hermeneutik till fördel och lämpligt att använda när forskaren på djupet försöker begripa och få tillgång till respondenternas personliga upplevelser, dock behöver forskaren vara medveten om att förförståelsen spelar in i tolkningen. Det som blir problematiskt med att använda den hermeneutiska vetenskapsteoretiska utgångspunkten är att forskaren utifrån sina förförståelser kan göra felaktiga tolkningar. I denna studie har vi tolkat bland annat socialsekreterares och skolkuratorers upplevelser av samverkan samt om socialsekreterares och skolkuratorers föreställningar om varandra. Vår tolkning av intervjumaterialet är inte objektiv med tanke på att vi tolkar den utifrån våra förförståelser, det kan leda till att vi gör felaktiga tolkningar men för att undvika det så mycket som möjligt har vi föreslagit till respondenterna att ta del av analysen och säkerställa att det inte är några avgörande misstolkningar. Valet av att göra enskilda intervjuer var att fokusgruppsintervjuer låg till grund för en stor del av den forskning som gjorts på området, men även för att det ansågs lämpligast med tanke på att intervjuerna skulle ske genom digitala videosamtal. Att använda sociala representationer och handlingsutrymme som teoretiska begrepp kommer från dels att en hel del av den forskning som bedrivits på området och framträdande forskare inom området använder sig av sociala representationer som ett begrepp för att förklara hur föreställningar om någon annan kan påverka interaktionen mellan dessa. Handlingsutrymmet ansågs vara relevant eftersom det är det som styr hur väl personerna kan utföra sitt arbete. Studien har hittat liknande resultat av det som även framkommer i tidigare forskning. Det hade dock varit intressant att jämföra upplevelserna i en och samma kommun men det skulle kunna skada relationen mellan skola och socialtjänst om de exempelvis uttrycker delade åsikter om varandra samt att det hade varit enklare för dem att lista ut vem som deltog i studien om de var från en mindre kommun. Även om studien har hittat liknande resultat inom forskning bidrar ändå denna studie till mer förståelse för fenomenet eftersom det är endast skolkuratorer och socialsekreterares upplevelser som studeras vilka tillhör samma profession. Det är även fördelaktigt att vi utgått från 5 olika kommuner eftersom det ger en bild av att de faktorer som påverkar samverkan är liknande på fler ställen som är inblandade i studien.

Referenslista:

Altshuler, S J. (2003). From Barriers to Successful Collaboration: Public Schools and Child Welfare Working Together. *National association of social workers*, 48(1), 52-63.

Andersson, S. (2014). *Om positivism och hermeneutik: en introduktion i vetenskapsteori*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Axelsson, R., & Bahari Axelsson, S.. (2013). Samverkan som samhällsfenomen - Några centrala frågeställningar. I R. Axelsson & R B. Axelsson (red.), *Om samverkan: för utveckling av hälsa och välfärd* (s. 17-39). Lund: Studentlitteratur.

Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (2., [rev.] uppl.) Malmö: Liber.

Cohen, R., Linker, J. A., & Stutts, L. (2004). Working together: Lessons learned from school, family, and community collaborations. *Psychology in the Schools*, 43(4), 419-428. Doi: 10.1002/pits.20156

Danermark, B. (2004). *Samverkan: en fråga om makt*. Örebro: Läromedia

Fejes, A. & Thornberg, R. (2015). Kvalitativ forskning och kvalitativ analys. I A. Fejes & R. Thornberg (red.), *Handbok i kvalitativ analys* (2. uppl., s. 16-41). Stockholm: Liber

Fejes, A., & Thornberg, R. (2019). Kvalitet och generaliserbarhet i kvalitativa studier. I A. Fejes & R. Thornberg (red.), *Handbok i kvalitativ analys* (3. Uppl., s. 273-296). Stockholm: Liber

Forsner, M., Elvhage, G., Ewalds-Kvist, M., & Lütznén, K. (2020). Moral Challenges When Suspecting Abuse and Neglect in School Children: A Mixed Method Study. *Child and adolescent social work journal*. Doi: 10.1007/s10560-020-00680-6

Germundsson, P. (2011). *Lärare, socialsekreterare och barn som far illa: Om sociala representationer och interprofessionell samverkan*. (Doktorsavhandling, Örebro universitet, institutionen för juridik, psykologi och socialt arbete). Hämtad från <http://oru.diva-portal.org/smash/get/diva2:399705/FULLTEXT01.pdf>

Hesjedal, E., Hetland, H., & Iversen, A. C. (2015). Interprofessional collaboration: self-reported successful collaboration by teachers and social workers in multidisciplinary teams. *Child & Family Social Work*, 20(4), 437-445. doi:10.1111/cfs.12093

Johansson, S. (2013). The chain is never stronger than its weakest link: implementing a model of collaboration among agencies serving vulnerable children and adolescents. *China Journal of Social Work*, 6(3), 276-291. Doi: 10.1080/17525098.2013.840795

Kvale, S., & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun* (3. Uppl.). Lund: Studentlitteratur.

Lindahl, R. (2018). Institutionella ramar för relationen mellan familjehemsplacerade ungdomar och deras socialsekreterare. I A. Bruhn & Å. Källström (red.), *Relationer i socialt arbete: i gränslandet mellan profession och person*. (s.107-122). Stockholm: Liber

Lindgren, S. (2014). Kodning. I *Introduktion till samhällsvetenskaplig analys* (s. 45-62). Malmö: Gleerup

Münger, A-C., & Markström, A-M. (2019). School and Child Protection Services Professionals' Views on the school's Mission and Responsibilities for Children Living with Domestic Violence: Tensions and Gaps. *Journal of Family Violence*, 34, 385-398. Doi: <https://doi.org/10.1007/s10896-019-00035-5>

Rienecker, L., & Jorgensen, P S. (2017). *Att skriva en bra uppsats*. (4. Uppl.). Stockholm: Liber.

Svensson, K., Johnsson, E. & Laanemets, L. (2008). *Handlingsutrymme: utmaningar i socialt arbete*. (1. utg.) Stockholm: Natur & kultur.

SFS 2010:800. *Skollagen*. Stockholm: utbildningsdepartementet. Hämtad från https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800

SFS 2001:453. *Socialtjänstlagen*. Stockholm: socialdepartementet. Hämtad från https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/socialtjanstlag-2001453_sfs-2001-453

Skolverket. (2020a). *Elever och skolenheter i grundskolan läsåret 2019/20*. Stockholm: Skolverket. Hämtad från <https://www.skolverket.se/download/18.6b138470170af6ce9149d0/1585039519111/pdf6477.pdf>

Skolverket. (2020b). *Statistik över gymnasieskolans elever 2019/20*. Hämtad 30 april 2021 från <https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik/arkiverade-statistiknyheter/statistik/2020-03-10-statistik-over-gymnasieskolans-elever-2019-20>

Socialstyrelsen. (2010). *Social rapport 2010*. Hämtad från <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2010-3-11.pdf>

Socialstyrelsen. (2013). *Samverka för barns bästa – en vägledning om barns behov av insatser från flera aktörer*. Hämtad från <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/vagledning/2013-8-1.pdf>

Socialstyrelsen. (2019). *Anmälningar om barn som far illa eller misstänks fara illa*. Hämtad från <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2019-12-6502.pdf>

Vetenskapsrådet. (2017). *God forskningssed*. Stockholm: Vetenskapsrådet. Hämtad från https://www.vr.se/download/18.2412c5311624176023d25b05/1555332112063/God-forskningssed_VR_2017.pdf

Westlund, I. (2015). Hermeneutik. I A. Fejes & R. Thornberg (red.), *Handbok i kvalitativ analys* (2. uppl., s. 71-88). Stockholm: Liber

Widmark, C., Sandahl, C., Piuva, K., & Bergman, D. (2011). Barriers to collaboration between health care, social services and schools. *International Journal of intergrated care*, 11(3). Doi: <http://doi.org/10.5334/ijic.653>

Widmark, C., Sandahl, C., Piuva, K., & Bergman, D. (2016). What do we think about them and what do they think about us? Social representations of interprofessional and interorganizational collaboration in the welfare sector. *Journal of interprofessional care*, 30(1), 50-55. doi: : 10.3109/13561820.2015.1055716

Östberg, F., Backlund, Å., & Wiklund, S., (2012). *När man misstänker att barn far illa: En studie av hur professionella inom BVC, förskola och skola förhåller sig till anmälningsplikten.* Hämtad från https://www.researchgate.net/publication/281589379_Nar_man_misstanker_att_barn_far_illa_En_studie_av_hur_professionella_inom_BVC_forskola_och_skola_forhaller_sig_till_anmalningsplikten